

رابطه مثبت اندیشی و عملکرد خانواده با رضایت زناشویی زنان شاغل سمیه کاظمی ابهریان^۱، جعفر پویا منش^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه مثبت اندیشی و عملکرد خانواده با رضایت زناشویی زنان شاغل انجام شده است. بدین منظور ۱۲۰ نفر از زنان شاغل ادارات شهرستان ابهر بوسیله نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شدند. آزمودنی‌ها به پرسشنامه‌های مثبت‌اندیشی، عملکرد خانواده و رضایت زناشویی پاسخ دادند. نتایج بدست آمده از تحلیل داده‌ها بوسیله ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد بین مولفه‌های رضایت زناشویی و مثبت‌اندیشی رابطه مثبت وجود دارد ($P < 0/01$) و همچنین بین مولفه‌های رضایت زناشویی و عملکرد خانواده رابطه مثبت وجود دارد ($P < 0/01$). نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام نشان می‌دهد ۴۶٪ واریانس رضایت زناشویی توسط متغیرهای عملکرد خانواده و مثبت‌اندیشی تبیین می‌شود. می‌توان نتیجه گرفت از جمله متغیرهای مرتبط با رضایت زناشویی، عملکرد خانواده و مثبت‌اندیشی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: رضایت زناشویی، زنان شاغل، عملکرد خانواده، مثبت‌اندیشی

۱ - دانشجوی گروه روانشناسی اسلامی، واحد ابهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ابهر، ایران.

۲ - گروه روانشناسی اسلامی، واحد ابهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ابهر، ایران.

مقدمه

خانواده، بزرگترین ثروت و نیروی ملی جامعه به شمار می‌رود و یکی از پدیده‌های اجتماعی است و در هر جامعه‌ای که باشد مراحل مختلف را پشت سر گذاشته تا به صورت خانواده امروزی در آمده است. بنابراین از تمام تأسیسات اجتماعی طبیعی‌تر و خودی‌تر است و در تعیین سبک و خط مشی زندگی آینده، اخلاق و سلامت روان انسانها نقش مهمی دارد (گلدنبرگ و گلدنبرگ، ترجمه نقشبندی و همکاران، ۱۳۸۹). پایداری نهاد خانواده در طول دوره‌های مختلف تاریخی دلالت بر کارکردی بودن این نهاد دارد. صاحب‌نظران بر این باورند که جامعه سالم از خانواده‌های سالم تشکیل شده است و شرط سلامت خانواده وجود روابط سالم و عملکرد صحیح این نهاد است. اما در قرون اخیر بروز و گسترش بسیاری از مشکلات فردی، اجتماعی و دیگر آسیب‌ها و انحرافات را، ناشی از اختلال در کارکرد و عملکرد نهاد خانواده می‌دانند (نوری، ۱۳۸۴).

پیرامون عملکرد و کارایی خانواده بیشتر به ویژگیهای نظام خانواده، شیوه‌های سیستمی و الگوهای تبادلی بین اعضاء آن مربوط است و نه به ویژگیهای درون-روانی یکایک اعضاء خانواده. خانواده اساسی‌ترین و نخستین واحد جامعه بشری است، قدمت خانواده به اندازه‌ی قدمت بشریت است و به همان میزان تاریخ آسیب در خانواده نیز به زمان تشکیل خانواده بر می‌گردد که بسیار کهن می‌باشد، شاید بتوان از کشته شدن هابیل به دست قابیل به عنوان اولین آسیب در خانواده بر روی کره زمین نام برد که قابل تامل است (جمالی زواره، ۱۳۸۷). از سوی دیگر؛ مثبت اندیشی شامل انتظار کلی است که همه چیز در زندگی به خوبی پیش می‌رود. و با انتظارات بالا درباره موفقیت ارتباط دارد و باعث افزایش انگیزه می‌شود. به علاوه خوش‌بین‌ها رفتارهای مواجهه‌ای مؤثرتر، روابط اجتماعی بهتر و با ارزش‌تر، انعطاف‌پذیری بالاتر و بهزیستی ذهنی و جسمی بیش‌تری رانسبت به بدبین‌ها نشان می‌دهند (لو و همکاران، ۲۰۱۴). مثبت‌اندیشی از نظر روان‌شناسی زندگی سرشار از نعمت‌ها و ثروت‌های نامحدود است. همه انسان‌ها حق و اختیار دارند در زندگی موفق شده و با شادمانی و نشاط زندگی کنند، ولی دستیابی به شادی و شادابی و موفقیت در هر زمینه، فقط به همت و تلاش افراد بستگی دارد، هیچ کس جز خود شخص نمی‌تواند موفقیت‌ها و شادابی‌ها یا غم‌ها و شکست‌ها را برای خویشتن فراهم سازد. شواهد فزاینده‌ای وجود دارد که شیوه‌های درک، تفسیر و ارزیابی زوج از یکدیگر و رویدادهایی که در روابط‌شان اتفاق می‌افتد، تأثیر مهمی بر کیفیت روابط آنها می‌گذارد (باوکام، اپستین، سایر زوشر^۱، ۱۹۸۹؛ به نقل از ترکان ۱۳۸۵). آلبرت الیس (۱۹۷۶)، به نقل از اپستین و دیگران، (۲۰۰۵) باورهای منفی یا در نهایت

معیارهای غیر واقع نگرانه‌ای که افراد در مورد روابط صمیمانه دارند را بر الگوهای تعامل و رضایت همسران مورد تاکید قرار دارد. هلگیسون^۱ (۲۰۱۴) در پژوهش خود نشان می‌دهد که مثبت اندیشی رضایت بیشتری را در روابط خانوادگی و احتمال کاهش ناسازگاری در این روابط را در پی دارد. بنابراین در پژوهش حاضر محقق درصدد پاسخ به این سوال است که: آیا بین مثبت اندیشی و عملکرد خانواده با رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه وجود دارد؟

روش پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ امکان دستکاری متغیرها از نوع تحقیقات غیر - آزمایشی و از نوع همبستگی بود. جامعه مورد پژوهش شامل کلیه زنان متأهل شاغل در ادارات ابهر بود. که از بین این افراد تعداد ۱۲۴ نفر بصورت تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شد به این صورت که از بین ادارات ۴ اداره، از هر اداره ۳۱ نفر به صورت تصادفی انتخاب شد. (آموزش و پرورش، بهزیستی، دارایی و مالیات، شبکه بهداشت) که در مرحله نمره‌گذاری ۴ مورد پرسشنامه مخدوش داشتیم که بعنوان افت آزمودنی کنار گذاشته شدند و ۱۲۰ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

۱. پرسشنامه مثبت اندیشی اینگرام و وینیسکی:

پرسشنامه مثبت‌اندیشی شامل ۳۰ سؤال ۵ گزینه‌ای لیکرت می‌باشد. با توجه به پژوهش اینگرام، ویسنیکی، بولتن و دیگران (۲۰۰۷) مقیاسی برای سنجش تفکر مثبت می‌باشد. و از روایی و پایایی لازم برخوردار است. در پژوهش هاشمی (۱۳۸۸) پایایی براساس آلفای کرانباخ ۰/۹۴ و براساس روش دو نیمه کردن ۰/۹۵ محاسبه شد. همچنین در پژوهش کریمی (۱۳۹۱) تحت عنوان بررسی رابطه میان جهت‌گیری مذهبی، مثبت‌اندیشی و رضایت زناشویی همسران جانبازان شهرستان گنبد کاووس نیز پرسشنامه مثبت اندیشی از لحاظ روایی مورد تایید اساتید راهنما و مشاور قرار گرفته و پایایی آن با استفاده از آلفای کرانباخ برابر ۰/۸۹ محاسبه گردید.

۲. پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (ENRICH):

این پرسشنامه به عنوان یک ابزار تحقیق معتبر در تحقیقات متعددی برای رضایت زناشویی مورد استفاده قرار گرفته است. اولسون و دیگران اعتبار این پرسشنامه را به روش ضریب آلفا ۰/۹۲ گزارش کرده اند. این ابزار به صورت پنج گزینه‌ای (که در اصل یک نگرش سنج از نوع لیکرت است) در نظر گرفته شده است (کاملاً موافق، موافق، نه موافق و نه مخالف، مخالف، کاملاً مخالف)، که به هر یک از یک تا پنج امتیاز داده می‌شود. ضریب آلفای «پرسش نامه انریچ» در گزارش اولسون،

فورینرو دراکمن (۱۹۸۹)، برای خرده مقیاس‌های تحریف آرمانی، رضایت زناشویی، مسایل شخصیتی، ارتباط، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های اوقات فراغت، رابطه جنسی، فرزندان و فرزندپروری، خانواده و دوستان، نقش‌های مساوات طلبی به ترتیب از این قرار است: ۰/۸۱، ۰/۷۳، ۰/۶۸، ۰/۷۵، ۰/۷۴، ۰/۷۶، ۰/۴۸، ۰/۷۷، ۰/۷۲، ۰/۷۱. ضریب آلفای خرده مقیاس‌های انریچ درچندین تحقیق متفاوت از ۰/۶۸ (برای نقش‌های مساوات طلبی) تا ۰/۸۶ (برای رضایت زناشویی) با میانگین ۰/۷۹ بوده است. اعتبار بازآزمایی پرسش‌نامه در فاصله‌ی ۴ هفته بین ۰/۷۷ (برای فعالیت‌های اوقات فراغت) تا ۰/۹۲ (برای روابط جنسی و تحریف آرمانی) با میانگین ۰/۸۶ بوده است. در کشورما اولین بار سلیمانیان (۱۳۷۳)، همبستگی درونی آزمون را برای فرم بلند ۰/۹۳ و برای فرم کوتاه ۰/۹۵ محاسبه و گزارش کرده است.

۳. پرسشنامه ابزار سنجش خانواده

ابزار سنجش خانواده یک پرسشنامه ۶۰ سوالی است که برای سنجیدن عملکرد خانواده بنا بر الگوی مک مستر تدوین شده است. این الگو خصوصیات ساختاری، شغلی، و تاملی خانواده را معین می‌کند و شش بعد از عملکرد خانواده را مشخص می‌کند. این ابزار با ضرایب آلفای خرده مقیاس‌های خود از ۰/۷۲ تا ۰/۹۲ از همسانی درونی نسبتاً خوبی برخوردار است. (ثنایی و همکاران، ۱۳۸۷). شیوه نمره گذاری به این صورت است که به هر سوال ۱ تا ۴ نمره با استفاده از این کلید داده می‌شود. قویاً موافق = ۱، موافق = ۲، مخالف = ۳، قویاً مخالف = ۴. به سوالات یا عباراتی که توصیف عملکرد ناسالم‌اند معکوس نمره داده می‌شود. نمرات کمتر نشانه‌ی عملکرد سالم‌تر است. معدل پاسخ به سوالها که هر یک بین ۱ (سالم) تا ۴ (ناسالم) می‌شود.

یافته‌ها

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی مولفه‌های عملکرد خانواده

میانگین	انحراف استاندارد	مولفه‌های عملکرد خانواده
۱۷/۶۰	۲/۶۷	حل مشکل
۱۸/۰۹	۲/۲۸	ارتباط
۱۹/۱۹	۲/۸۲	نقش‌ها
۲۰/۱۵	۲/۸۳	همراهی عاطفی
۱۹/۴۴	۲/۸۹	آمیزش عاطفی
۲۹/۷۷	۴/۸۸	کنترل
۱۴۴/۲۹	۸/۱۷	عملکرد خانواده
۱۵۵/۵۶	۹/۲۵	نمره کل عملکرد خانواده

طبق جدول (۱) آمار توصیفی مولفه‌ها و نمره کل عملکرد خانواده شامل میانگین، انحراف

معیار، نشان داده شده است. که بالاترین آن مربوط به کنترل با نمره ۲۹/۷۷ و پایین ترین آن مربوط به حل مشکل مذهبی ۱۷/۶۰ می باشد. و میانگین نمره کل عملکرد خانواده ۱۵۵/۵۶ می باشد.

جدول ۲. شاخص های توصیفی مولفه های رضایت زناشویی

میانگین	انحراف استاندارد	مولفه های عملکرد خانواده
۱۸/۴۲	۵/۱۵	موضوعات شخصیتی
۱۷/۹۱	۳/۵۱	ارتباط زناشویی
۱۷/۱۴	۴/۱۲	حل تعارض
۱۷/۳۵	۳/۸۸	مدیریت مالی
۱۷/۱۴	۴/۶۱	اوقات فراغت
۱۷/۹۲	۳/۵۲	روابط جنسی
۱۸/۴۶	۳/۴۵	ازدواج و فرزندان
۱۷/۴۷	۴	اقوام و دوستان
۱۴/۱۹	۴	جهت گیری مذهبی
۱۳۵/۴۴	۱۳/۱۷	نمره کل رضایت زناشویی

طبق جدول (۲) آمار توصیفی مولفه ها و نمره کل رضایت زناشویی شامل میانگین، انحراف معیار، نشان داده شده است. که بالاترین آن مربوط به ازدواج و فرزندان با نمره ۱۸/۴۶ و پایین ترین آن مربوط به جهت گیری مذهبی ۱۴/۱۹ می باشد. و میانگین نمره کل رضایت زناشویی ۱۳۵/۴۴ می باشد.

جدول ۳. شاخص های توصیفی مثبت اندیشی

میانگین	انحراف استاندارد	مثبت اندیشی
۱۰۵/۴۲	۱۲/۸۸	مثبت اندیشی

طبق جدول (۳) آمار توصیفی مثبت اندیشی شامل میانگین، انحراف معیار، نشان داده شده است. میانگین برابر با ۱۰۵/۴۲ و انحراف استاندارد برابر با ۱۲/۸۸ می باشد.

جهت اطمینان از برقراری مفروضه های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون، از آزمون کالموگروف اسمیرنوف برای برقراری مفروضه نرمال بودن توزیع نمرات و آزمون لوین جهت یکسانی واریانس ها بر روی نمرات متغیرهای پژوهش استفاده شده است.

۹۰ / رابطه مثبت اندیشی و عملکرد خانواده با رضایت زناشویی زنان شاغل

جدول ۴: نتایج آزمون لوین جهت آزمون برقراری مفروضه یکسانی واریانس ها

متغیرهای پژوهش	نسبت F	سطح معنی داری
عملکرد خانواده	۰/۱۰۸	۰/۷۴۳
رضایت زناشویی	۰/۸۳۴	۰/۴۹۱
مثبت اندیشی	۱/۴۶	۰/۰۵۲

طبق نتایج جدول (۴) هیچکدام از نمرات در افراد نمونه در سطح ($P < ۰/۰۵$) معنی دار نبوده و این بدین معنی است که شرط یکسانی واریانس ها رعایت شده است و می توان آزمون های پارامتریک در مورد این نمرات به کار برد.

جدول ۵. نتایج آزمون کالموگروف اسمیرونف جهت نرمال بودن توزیع نمرات در متغیرهای پژوهش

متغیرها	کالموگروف اسمیرونف	سطح معنی داری
عملکرد خانواده	۰/۱۶۵	۰/۸۱۱
رضایت زناشویی	۰/۴۵۱	۰/۶۵۸
مثبت اندیشی	۰/۱۲۵	۰/۸۵۱

طبق نتایج جدول (۵): هیچکدام از نمرات در افراد نمونه در سطح ($P < ۰/۰۵$) معنی دار نبوده و این بدین معنی است که شرط نرمال بودن توزیع نمرات رعایت شده است و می توان آزمون های پارامتریک در مورد این نمرات به کار برد.

فرضیه اول: بین مثبت اندیشی با رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه وجود دارد.

جدول ۶. نتایج ضریب همبستگی بین مثبت اندیشی و رضایت زناشویی

مولفه های رضایت زناشویی	مثبت اندیشی	سطح معنی داری
موضوعات شخصیتی	۰/۳۱۵**	۰/۰۱
ارتباط زناشویی	۰/۳۸۴**	۰/۰۱
حل تعارض	۰/۳۹۱**	۰/۰۱
مدیریت مالی	۰/۲۹۷**	۰/۰۱
اوقات فراغت	۰/۳۱۵**	۰/۰۱
روابط جنسی	۰/۳۱۵**	۰/۰۱
ازدواج و فرزندان	۰/۳۹۹**	۰/۰۱
اقوام و دوستان	۰/۳۹۱**	۰/۰۱
جهت گیری مذهبی	۰/۴۱۲**	۰/۰۱
نمره کل رضایت زناشویی	۰/۵۵۲**	۰/۰۱

(**) ۰/۰۱

طبق جدول (۶): ضریب همبستگی پیرسون بین مثبت اندیشی و مولفه های رضایت زناشویی می باشد. بین مولفه های رضایت زناشویی و مثبت اندیشی رابطه مثبت و معنی دار در سطح $(P < 0/01)$ می باشد.

فرضیه دوم: بین عملکرد خانواده و رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه وجود دارد.

جدول ۷. خلاصه نتایج ضریب همبستگی بین عملکرد خانواده و رضایت زناشویی

مولفه های رضایت زناشویی	عملکرد خانواده	سطح معنی داری
موضوعات شخصیتی	۰/۷۷۳**	۰/۰۱
ارتباط زناشویی	۰/۳۹۱ **	۰/۰۱
حل تعارض	۰/۴۶۹ **	۰/۰۱
مدیریت مالی	۰/۵۷۰ **	۰/۰۱
اوقات فراغت	۰/۵۱۷**	۰/۰۱
روابط جنسی	۰/۵۵۳**	۰/۰۱
ازدواج و فرزندان	۰/۳۹۸**	۰/۰۱
اقوام و دوستان	۰/۷۵۹**	۰/۰۱
جهت گیری مذهبی	۰/۷۸۵**	۰/۰۱
نمره کل رضایت زناشویی	۰/۶۶۸**	۰/۰۱

(**) ۰/۰۱

طبق جدول (۷): ضریب همبستگی پیرسون بین عملکرد خانواده و مولفه های رضایت زناشویی می باشد. بین مولفه های رضایت زناشویی و عملکرد خانواده رابطه مثبت و معنی دار در سطح $(P < 0/01)$ می باشد.

فرضیه سوم: مثبت اندیشی و عملکرد خانواده ، رضایت زناشویی در بین زنان شاغل را پیش بینی می کند.

جدول ۸. خلاصه مدل رگرسیون گام به گام مثبت اندیشی عملکرد خانواده و رضایت زناشویی

مدل	R	R ^۲	R ^۲ تعدیل یافته	خطای استاندارد
۱	۰/۶۶۸(a)	۰/۴۴۶	۰/۴۴۵	۳/۵۵
۲	۰/۶۸۵(b)	۰/۴۶۹	۰/۴۶۷	۴/۳۵

۹۲ / رابطه مثبت اندیشی و عملکرد خانواده با رضایت زناشویی زنان شاغل

جدول ۹. تحلیل واریانس متغیرهای پیش بین جهت تبیین رضایت زناشویی

مدل	مجموع مجذورات	Df	میانگین مجذورات	F	Sig
۱ رگرسیون باقیمانده کل	۶۵۹۵/۴۱	۱	۶۵۹۵/۴۱	۴۶/۳۲	۰/۰۱ (a)
	۱۶۷۹۸/۷۷	۱۱۸	۱۴۲/۳۶		
	۲۳۳۹۴/۱۹۰	۱۱۹			
۲ رگرسیون باقیمانده کل	۹۹۲۸/۹۵	۲	۴۹۶۴/۱۶۴۷	۴۳/۱۳	۰/۰۱ (b)
	۱۳۴۶۵/۲۳۲	۱۱۷	۱۱۵/۰۸		
	۱۴۴۰/۹۹۲	۱۱۹			

جدول ۱۰. ضرایب رگرسیون ها جهت تبیین رضایت زناشویی

مدل	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد		T	Sig
	B	خطای استاندارد	Beta			
۱ مقدار ثابت عملکرد خانواده	۳۷/۸۷	۳/۰۷			۱۲/۳۰	۰/۰۱
	۰/۲۵۶	۰/۰۴۱	۰/۴۲۰		۶/۲۰	۰/۰۱
۲ مقدار ثابت عملکرد خانواده مثبت اندیشی	۸۶/۸۶	۱۰/۷۳			۸/۳۷	۰/۰۱
	۰/۵۱۲	۰/۰۶۴	۰/۶۲۵		۷/۹۸	۰/۰۱
	۰/۳۱۵	۰/۰۶۴	۰/۵۴۱		۴/۹۰	۰/۰۱

بر اساس نتایج جداول (۸)، (۹) و (۱۰): تحلیل رگرسیون گام به گام در پیش بینی رضایت زناشویی از طریق عملکرد خانواده و مثبت اندیشی، نتایج نشان داد که در گام اول عملکرد خانواده می تواند ۴۴٪ واریانس رضایت زناشویی را تبیین کند و در گام دوم عملکرد خانواده به همراه مثبت اندیشی می تواند ۴۶٪ واریانس رضایت زناشویی را تبیین کنند. با توجه به این که F مشاهده شده معنی دار است و ۴۶٪ واریانس رضایت زناشویی توسط متغیرهای عملکرد خانواده و مثبت اندیشی تبیین می شود، ضرایب رگرسیون متغیرهای پیش بین نشان می دهد که در مدل اول عملکرد خانواده ($\beta=0/42$) با توجه به آماره T می تواند تغییرات مربوط به رضایت زناشویی را با اطمینان ۹۹٪ پیش بینی کند و در مدل دوم مثبت اندیشی ($\beta=0/54$) با توجه به آماره T می تواند تغییرات مربوط به رضایت زناشویی را با اطمینان ۹۹٪ پیش بینی کند.

بحث و نتیجه گیری

نتایج فرضیه اول نشان می‌دهد که بین مثبت‌اندیشی و رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه وجود دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های ذیل همسو می‌باشد:

تیموری (۱۳۹۳)؛ اشرفی حافظ و همکاران (۱۳۹۲)؛ درگاهی، محسن زاده و زهراکار (۱۳۹۴)؛ لیندزی، کولول، فاربوت و لوپس (۲۰۰۶) باباخانی پور (۱۳۸۹)؛ هلگیسون (۲۰۱۴). از آنجایی که زن یکی از مهم‌ترین اعضای خانواده و مسئول تأمین آرامش و ایجاد محیطی امن و سرشار از عواطف برای همسر و فرزندان خود می‌باشد، توجه به رضایت و شادکامی او امری بسیار مهم است. روابط زناشویی یکی از عوامل پیشرفت اعضاء خانواده در دستیابی به اهداف زندگی است (ساروخانی، ۱۳۸۵). روابط زناشویی به عنوان شاخص اصلی نهاد خانواده، رابطه‌ای است میان زن و مرد برای زندگی مشترک و تشکیل خانواده (خامنه‌ای، ۱۳۸۹). رضایت زناشویی احساسات عینی است از خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده توسط زن یا شوهر، موقعی که همه جنبه‌های ازدواجشان را در نظر می‌گیرند. رضایت یک متغیر نگرشی است، بنابراین یکی از خصوصیات فردی زن یا شوهر محسوب می‌شود. از سوی دیگر؛ مثبت‌اندیشی از نظر روان‌شناسی زندگی سرشار از نعمت‌ها و ثروت‌های نامحدود است. همه انسان‌ها حق و اختیار دارند در زندگی موفق شده و با شادمانی و نشاط زندگی کنند، ولی دستیابی به شادی و شادابی و موفقیت در هر زمینه، فقط به همت و تلاش افراد بستگی دارد، هیچ کس جز خود شخص نمی‌تواند موفقیت‌ها و شادابی‌ها یا غم‌ها و شکست‌ها را برای خویشتن فراهم سازد.

نتایج فرضیه دوم نشان می‌دهد که بین عملکرد خانواده و رضایت زناشویی زنان شاغل رابطه وجود دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های ذیل همسو می‌باشد.

لیندزی، کولول، فاربوت و لوپس (۲۰۰۶) باباخانی پور (۱۳۸۹)؛ سیلبورن و همکاران (۲۰۰۶)؛ قمری (۱۳۹۰).

در تبیین این نتیجه می‌توان گفت؛ عملکرد مناسب خانواده برای سلامتی فرد، خانواده و جامعه ضروری است. خانواده دارای عملکرد مناسب قادر است نیازهای عاطفی، روانی و جسمی اعضای خود را برآورده کند. اما خانواده با کارکرد نامناسب از برآورده کردن نیازهای اعضای خود عاجز است (قمری، ۱۳۹۰). عملکرد خانواده جنبه مهم محیط خانواده است که سلامت جسمانی، اجتماعی، و هیجانی کودکان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در واقع آنچه در درون خانواده اتفاق می‌افتد و چگونگی عملکرد آن می‌تواند یک عامل کلیدی در ایجاد انعطاف‌پذیری و کاهش خطرات فعلی و آینده مرتبط با رویدادهای ناگوار و شرایط نامناسب باشد. محیط‌های برانگیزنده و پرورش دهنده کودکان

۹۴ / رابطه مثبت اندیشی و عملکرد خانواده با رضایت زناشویی زنان شاغل

را قادر می‌سازد تا یاد بگیرند و پیشرفت کنند. برعکس، محیط‌های خانوادگی بدکار می‌تواند برای بسیاری از جنبه‌های رشد کودکان و انتقال مثبت آنان به بزرگسالی بسیار مضر باشد (سیلبورن و همکاران، ۲۰۰۶).

از سوی دیگر؛ رضایت زناشویی احساس عینی از خشنودی رضایت و لذت تجربه شده توسط زن و شوهر است، موقعی که همه جنبه‌های ازدواج شان را در نظر بگیرند. رضایت یک متغیر نگرشی است و بنابراین یک خصوصیت فردی زن و شوهر محسوب می‌شود. اگر عملکرد خانواده را مجموعه‌ای از وظایف، نقش‌ها و انتظاراتی که در خانواده در مقابل یکدیگر بدانیم. بنابراین خانواده در مشخص کردن نقش‌ها و وظایف بین اعضا تفاهم درباره نقش‌های محول شده، عادلانه و منطقی بودن وظایف و نقش‌ها، قدرت برنامه‌ریزی برای انجام وظایف، تبیین نقش‌ها و مرزها برای اعضا وضع مقررات برای برقراری نظم در خانواده حمایت از یکدیگر در مواقع بحران، ارتباط صریح، اعتماد متقابل و مسئولیت‌پذیری، نقش اساسی را ایفا می‌کند. شواهد پژوهشی فراوان، گویای آن است که عوامل زیادی رضایت زناشویی را تحت تاثیر قرار می‌دهند. یکی از این عوامل، عملکرد خانواده است. عملکرد خانواده تلاش مشترکی برای برقراری و حفظ تعادل در خانواده است و به توانایی در هماهنگی با تغییرات، حل تضادها و تعارضات، همبستگی بین اعضا و موفقیت در اعمال الگوی انضباطی، رعایت حد و مرز بین افراد اجرای مقررات و اصول حاکم بر این نهاد با هدف حفاظت از کل نظام خانواده مربوط است. می‌توان آن را در ابعاد مختلفی نظیر حل مشکل، ارتباط، نقش‌ها، پاسخ دهی هیجانی، آمیختگی هیجانی، مهار رفتار و عملکرد کلی بررسی کرد (ثنایی، ۱۳۸۹).

نتایج فرضیه سوم نشان می‌دهد که ۴۶٪ واریانس متغیر رضایت زناشویی توسط متغیرهای عملکرد خانواده و مثبت اندیشی تبیین می‌شود. این نتایج با نتایج پژوهش‌های ذیل همسوم می‌باشد. تیموری (۱۳۹۳)؛ اشرفی حافظ و همکاران (۱۳۹۲)؛ درگاهی، محسن‌زاده و زهراکار (۱۳۹۴)؛ لیندزی، کولول، فاربوت و لویس (۲۰۰۶)؛ باباخانی پور (۱۳۸۹)؛ ملاخلیلی و احمدی (۱۳۹۳). در تبیین این نتایج می‌توان گفت؛ هنگامی که فرد با یک موقعیت هیجانی روبرو می‌شود احساس خوب و خوش بینی برای کنترل هیجان کافی نیست بلکه وی نیاز دارند که در این موقعیت‌ها بهترین کارکرد شناختی نیز داشته باشد (رضوان و همکاران، ۲۰۰۶).

تغییر نقش‌های سنتی زنان و تقاضای روزافزون آنان برای مشارکت در عرصه‌های مختلف، امروز به واقعیت انکارناپذیر جامعه ایران تبدیل شده است. این وضعیت حاصل دگرگونی در نظام ارزش‌ها، رشد اندیشه مردم سالاری، گسترش آگاهی‌های عمومی، رشد مطالبات مدنی، ارتقای تحصیلات تخصصی زنان و همچنین تغییر ساختارهای اقتصادی و اجتماعی در دهه‌های اخیر است.

در این زمینه می‌توان به افزایش نسبی سهم زنان شاغل اشاره کرد (جوهری، سراج زاده و رحمانی، ۱۳۸۹). این تغییر سبک زندگی در زنان و بویژه زنان متأهل، اثرات مثبت و منفی فراوانی به همراه دارد (بخشایش و انتظاری، ۱۳۸۹).

پیرامون عملکرد و کارایی خانواده بیشتر به ویژگیهای نظام خانواده، شیوه های سیستمی و الگوهای تبدالی بین اعضاء آن مربوط است و نه به ویژگیهای درون-روانی یکایک اعضاء خانواده. خانواده اساسی ترین و نخستین واحد جامعه بشری است، قدمت خانواده به اندازه ی قدمت بشریت است و به همان میزان تاریخ آسیب در خانواده نیز به زمان تشکیل خانواده بر می‌گردد که بسیار کهن می‌باشد، شاید بتوان از کشته شدن هابیل به دست قابیل به عنوان اولین آسیب در خانواده بر روی کره زمین نام برد که قابل تامل است (جمالی زواره، ۱۳۸۷).

این پژوهش محدود به زنان شاغل شهر اهر بود، بنابراین تعمیم نتایج به سایر شهرها و گروهها باید با احتیاط صورت گیرد. با توجه به نتایج پژوهش عملکرد خانواده و مثبت اندیشی از جمله متغیرهای مؤثر در رضایت زناشویی می‌باشند. توصیه می‌شود مشاوران و روانشناسان در جلسات درمانی خود بیشتر بر روی عملکرد خانواده و مثبت اندیشی افراد کار کنند تا بدین وسیله رضایت زناشویی زنان شاغل را ارتقاء بخشند. پیشنهاد می‌شود در پژوهشهای بعدی مطالعات طولی جهت بررسی رضایت زناشویی در چرخه زندگی خانوادگی مورد بررسی قرار گیرد

منابع:

- اشرفی حافظ، اصغر؛ آسمند، پرپسا؛ موسوی مقدم، رحمت الله؛ کوروش، سایه میری. (۱۳۹۲). اثربخشی مثبت اندیشی در کاهش مشاجرات زناشویی دانشجویان متأهل. مجله علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی، ۲۳، (۱)، ۴۹-۵۳.
- تیموری، اکرم. (۱۳۹۳). بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های مثبت‌اندیشی بر افزایش رضایت زناشویی و منبع کنترل درونی زنان متأهل. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه فردوسی مشهد.
- ثنایی، باقر و همکاران. (۱۳۸۷). مقیاسهای سنجش خانواده و ازدواج. تهران: انتشارات بعثت.
- جمالی زواره، ن. (۱۳۸۷). بررسی رابطه کارایی خانواده با خوش بینی و سلامت روانی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر زواره. پایان نامه کارشناسی ارشد؛ دانشکده علوم تربیتی و روان - شناسی دانشگاه شهید بهشتی
- درگاهی، شهریار؛ محسن‌زاده، فرشاد؛ زهراکار، کیانوش. (۱۳۹۴). تاثیر آموزش مهارت مثبت اندیشی بر بهزیستی روانشناختی و کیفیت رابطه زناشویی ادراک شده زنان نابارور. پژوهش‌نامه

روانشناسی مثبت. ۱، (۳)، ۴۸-۵۸.

- ساروخانی، ب. (۱۳۸۵). مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی خانواده، تهران: انتشارات سروش.
- سلیمانیان، علی. اکبر. (۱۳۷۳). بررسی تاثیر تفکرات غیر منطقی (بر اساس رویکرد شناختی) بر نارضایتی. پایان‌نامه دکتری. دانشگاه تربیت مدرس.
- گلدنبرگ، ا؛ گلدنبرگ، ه. (۱۳۸۹). خانواده درمانی، ترجمه حمیدرضا حسین شاهی برواتی و سیامک نقشبندی و الهام ارجمند، تهران: نشر روان.

- Campbell, T. L. (2003). The effectiveness of family interventions for physical disorders. *Journal of Marital and Family*, 29(2): 263-281.
- Helgeson, V.S. (2014). The effects of self – beliefs and relationship beliefs on adjustment to relationship stressor, *Journal personal relationship*, 1 (2), 241-258.
- Lau S, Kubiak T, Burchert S, Goering M, Oberländer N, Mauschwitz H, et al. (2014). Disentangling the effects of optimism and attributions on feelings of success. *Personality and Individual Differences*; (56): 78 – 82
- Silburn, S., Zubrick S., De Maio, J., Shepherd, C., Griffin, J., Mitrou, F. (2006). *The Western Australian Aboriginal Child Health Survey: Strengthening the capacity of Aboriginal children, families and communities*. Perth: Curtin University of Technology and Telethon Institute for Child Health Research.